

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства енергетики
та захисту довкілля України
№ _____

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЛАНДШАФТНИЙ ЗАКАЗНИК
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ
«ОЗЕРО КАРТАЛ»

2020

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Озеро Картал» (далі – Заказник) оголошено Указом Президента України від 10.09.2019 № 679/2019 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення».

1.2. Заказник входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбаня, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення й використання.

1.3. Заказник загальною площею 2141,2 га розташований за межами сіл Орлівка та Новосільське Ренійського району Одеської області на землях, що перебувають у державній власності, які не надані у власність або користування.

Територія Заказника представлена заплавною водоймою з унікальною флорою та фауною, на схилах берегів якої збереглась степова рослинність.

Водно-болотне угіддя міжнародного значення «Озеро Картал» включено до Переліку водно-болотних угідь міжнародного значення головним чином як місце перебування водоплавних птахів, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 23.11.1995 № 935 та складу Смарагдової мережі Європи (Systema Dunaiskykh Ozer - UA0000142).

У 50-60-х роках в рамках водогосподарської меліорації на основі системи Західної групи Придунайських озер: Кагул, Картал, Кугурлуй, Ялпуг, були створені однойменні наливні водосховища, а водний режим озер зарегульований збудованими огорожувальними дамбами та шлюзованими каналами. Придунайські озера в умовах природного режиму характеризувалися значними коливаннями рівня води, що забезпечувало інтенсивний водообмін з Дунаєм і високу якість води в озерах, але ускладнювало використання водних ресурсів для цілей водопостачання та зрошення. Зарегулювання водного режиму призвело до зменшення водообміну і, як наслідок, до збільшення показників мінералізації, підвищення інтенсивності замулення і скорочення корисного об'єму озер, втрати значної площі нерестовищ, падіння рибопродуктивності і біорізноманіття взагалі.

На сьогодні водосховище Картал з'єднано з р. Дунай шлюзованими каналами Прорва, Орловський, а також із водосховищами Кагул і Кугурлуй через шлюзовані протоки Лузарса і Тобачело. Водний режим забезпечується згідно правил експлуатації підрозділами Басейнового управління Нижнього Дунаю та річок Причорномор'я.

Тут зустрічається 4 види рослин з Червоної книги України, 3 види з списку Бернської Конвенції, 8 рослинних угруповань з Зеленої книги України. З ссавців Заказника 10 видів занесено до Червоної книги України, 1 вид – до

Європейського Червоного списку і 18 видів – до Бернської Конвенції. Багатою є фауна земноводних та плазунів, 1 вид з них занесено до Червоної книги України, 2 види – до Європейського Червоного списку і 10 видів – до Бернської Конвенції. Орнітофауна представлена 50 видами з Червоної книги України, 19 видів – з Європейського Червоного списку і 222 видів – з Бернської Конвенції.

1.4. Забезпечення режиму охорони та збереження території Заказника покладається на Ренійську районну державну адміністрацію Одеської області (далі – Ренійська РДА) та Орлівську сільську раду Ренійського району Одеської області (далі – Орлівська сільська рада) з оформленням в установленому порядку охоронних зобов'язань щодо додержання встановленого режиму території Заказника.

1.5. Ренійська РДА та Орлівська сільська рада на території Заказника у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», іншими законодавчими і нормативно-правовими актами та цим Положенням, забезпечують і несе відповідальність за належний стан території Заказника та додержання встановленого режиму території.

1.6. Межі земельних ділянок, що включені до території Заказника встановлюються в натурі (на місцевості), закріплюються межовими знаками в порядку, визначеному законодавством, наносяться на планово-картографічні матеріали територіальних органів Держгеокадастру. Відомості про обмеження у використанні таких земельних ділянок, що встановлені законом та нормативно-правовими актами, в частині додержання природоохоронних вимог, вносяться до Державного земельного кадастру в установленому законом порядку та обов'язково враховуються у схемі планування території області, містобудівній документації, схемі землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

1.7. До встановлення меж Заказника в натурі його межі визначаються відповідно до Проекту створення Заказника.

1.8. Адреси:

Ренійської РДА: вул. Вознесенська, 139, м. Рені, Одеська область, 68800;

Орлівської сільської ради: вул. Прикордонна, 9, с. Орлівка, Ренійський район, Одеська область, 68831.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ

2.1. Заказник створено з метою збереження і відтворення ландшафтного

комплексу, що включає водно-болотне угіддя міжнародного значення з унікальною флорою та фауною, на схилах берегів якого збереглася степова рослинність.

На основі багаторічних досліджень озеро Картал було обрано в якості модельної водойми для відновлення і оздоровлення екосистеми водно-болотного угіддя міжнародного значення, апробації і демонстрації переваг гідрологічного режиму максимально наближеного до природного із високою амплітудою коливань рівнів води і інтенсивним водообміном.

2.2. Основними завданнями Заказника є:

створення умов для збереження у природному стані цінного територіального комплексу (рослинності, тваринного світу, гідрологічного режиму заплавної водойми);

охорона та збереження в природному стані рідкісних та типових видів рослин та тварин, в тому числі занесених до Червоної книги України та чинних для України міжнародних переліків, які потребують охорони;

проведення наукових досліджень і спостережень, спрямованих на вивчення та розробку наукових основ охорони, збереження і відновлення його біогеоценозів;

підтримка загального екологічного балансу в регіоні;

поширення еколого-освітніх знань.

3. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ТА ОХОРОНА

3.1. Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» на території Заказника забороняється будь-яка діяльність, що суперечить меті та завданням Заказника, передбаченим цим Положенням, і загрожує збереженню природного комплексу, у тому числі:

будь-яке будівництво, що може негативно вплинути на зміну характеру місцевості, ландшафтів і не пов'язане з охороною території Заказника;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, порушення ґрунтового покриву, гідрологічного і гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відслонень, меліоративні роботи;

надання земельних ділянок під забудову, в оренду чи у господарське використання;

стихийний відпочинок, автомобільні стоянки, розведення вогнищ, за винятком місць, спеціально відведених для цих цілей;

проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах;

пальба, проведення вибухових робіт та феєрверки;

прогін свійських тварин та улаштування загонів;

застосування хімічних засобів боротьби зі шкідниками та хворобами рослин за винятком окремих ситуацій, коли є загроза існуючому природному комплексу, що охороняється, відповідно до Закону України «Про пестициди та агрохімікати»;

забруднення та засмічення території та акваторії Заказника;

зберігання на території Заказника пестицидів, побутових та інших відходів, паливно-мастильних матеріалів тощо;

розорювання земель, за винятком заходів із обмеження розповсюдження лісових пожеж та відтворення лісових насаджень;

рубки головного користування, суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захаращеності;

випалювання сухої рослинності або її решток;

збір рідкісних та занесених до Червоної книги України видів рослин, їх квітів та плодів;

інтродукція нових видів рослин (без відповідних, узгоджених в установленому порядку обґрунтувань наукових закладів);

полювання;

турбування, знищення та відлов усіх видів тварин, розорення їх гнізд, нір, інших сховищ та жител, збір яєць;

у період масового розмноження диких тварин, з 01 квітня до 15 червня проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден);

лов водних біоресурсів на період нересту риби і відтворення інших водних біоресурсів у період з 01 квітня по 30 червня;

лов водних живих ресурсів із застосування вибухових і отруйних речовин, електроструму, колючих знарядь лову, вогнепальної та пневматичної зброї, промислових та інших знарядь лову, виготовлених із сіткоснастевих чи інших матеріалів усіх видів і найменувань, а також способом багріння, спорудження гаток та запруд;

лов водних живих ресурсів з незареєстрованих плавзасобів або таких, що не мають на корпусі чіткого реєстраційного номера (за винятком надувних веслових човнів кількістю місць до 1 особи);

лов водних живих ресурсів на відстані від берега більш як 1,5 км та у темний час доби (пізніше години від заходу сонця та раніше години до його сходу) з човнів та інших плавзасобів;

лов риби і водних безхребетних, менших за розміри, вказані у таблиці 1;

інші види робіт, що можуть призвести до порушення природних зв'язків та ходу природних процесів, втрати наукової, господарської, естетичної цінностей природного комплексу Заказника.

3.2. На території Заказника дозволяється у встановленому порядку: здійснення заходів щодо збереження і відтворення природних комплексів та об'єктів Заказника;

використання його в природоохоронних, еколого-освітніх цілях, проведення науково-дослідних робіт;

використання в установленому порядку природних ресурсів з додержанням встановленого цим Положенням режиму території (збирання ягід, грибів, заготівля громадянами сіна, випас худоби на умовах загального користування тощо);

виконання відновлюваних робіт та здійснення заходів по запобіганню змін природних комплексів Заказника внаслідок негативного антропогенного впливу або стихійного лиха, зокрема, поступове наближення до максимально природного заплавної гідрологічного режиму з підвищенням амплітуди коливання рівнів води, відновлення нерестовищ та відновлення іхтіофауни аборигенних видів риби, створення адаптаційно-репродукційних вольєрів для диких копитних тварин;

здійснення регульованої рекреаційної діяльності (в тому числі, загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний, короткостроковий відпочинок, туристична діяльність: науково-пізнавальний, пішохідний, орнітологічний, етнографічний, велосипедний і водний туризм та інше) з додержанням загальних вимог щодо охорони навколишнього природного середовища;

організація рекреаційної інфраструктури (бесідки, альтанки), створення та облаштування екомаршрутів, рекреаційних зон для сприятливих умов відпочинку населення та відвідувачів Заказника;

розбиття наметів та розкладання вогнищ у спеціально обладнаних та відведених для цього місцях;

заготівля рослинної біомаси очерету, рогозу та верби у якості відновлюваного джерела енергії та для традиційних ремесел;

здійснення протипожежних та санітарних заходів, що не порушують режиму Заказника;

організація еколого-освітньої діяльності, обладнання екологічних стендів; любительське рибальство у світлий час доби з берега на ділянках: озеро Дервент, озеро Градешка;

допустимі знаряддя лову риби у ході любительського рибальства – вудками всіх видів із загальною кількістю гачків не більше п'яти на рибалку, та спінінгом;

добовий ліміт добування риби у ході любительського рибальства становить з розрахунку на одного рибалку – 3 кг;

любительський лов риби, інших водних живих ресурсів в літній період (від

скресання криги і до льодоставу), за винятком забороненого нерестового періоду та періоду тиші з берега та човнів;

в зимовий період (від льодоставу до скресання криги) любительський лов риби дозволяється зимовими вудками з блешнею вертикального блесіння з гачком не більше № 10, мормишкою, наживною і живцевою снастями із загальною кількістю гачків не більше 4 на рибалку;

вивезення з водойми риби та безхребетних – як у свіжому так і в обробленому вигляді, незалежно від терміну перебування на водоймі, дозволяється в розмірі не більшому за добову норму, за винятком випадків, коли вага однієї рибини перевищує встановлену норму вилову;

Таблиця 1. Види та гранично-мінімальні розміри риб та раків, які дозволені до вилову на території Заказника

№	Назва виду, розмір якого лімітується		Мінімальний розмір, см
	Українська назва	Наукова назва	
1.	Амур білий	<i>Ctenopharyngodon idella</i> (Valenciennes in Cuvier & Valenciennes, 1844)	45
2.	Білизна	<i>Aspius aspius</i> (Linnaeus, 1758)	40
3.	Карась сріблястий	<i>Carassius gibelio</i> (Bloch, 1782)	15
4.	Короп, сазан	<i>Cyprinus carpio</i> (Linnaeus, 1758)	32
5.	Лин	<i>Tinca tinca</i> (Linnaeus, 1758)	20
6.	Тараня	<i>Rutilus heckeli</i> (Nordman, 1840)	18
7.	Товстолоб білий	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i> (Valenciennes, 1844)	40
8.	Товстолоб строкатий	<i>Hypophthalmichthys nobilis</i> (J. Richardson, 1845)	40
9.	Плітка	<i>Rutilus rutilus</i> (Linnaeus, 1758)	18
10.	Щука	<i>Esox lucius</i> (Linnaeus, 1758)	32

Примітка: Довжина вимірюється у риби – від кінчика риля при закритому роті до початку середніх променів хвостового плавця; у рака – від середини ока до кінця центральної пластини тельсону (анальної лопати). Прилов риби меншої за встановлений розмір випускається у живому виді у водойму

3.3. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Заказника здійснюється на підставі дозволів, виданих Одеською обласною державною адміністрацією у межах лімітів, установлених Мінекоенерго.

3.4. У разі зміни форми власності на землю, на якій знаходиться Заказник, Ренійська РДА, Орлівська сільська рада зобов'язані повідомити про це орган виконавчої влади в сфері охорони навколишнього природного середовища з метою переоформлення охоронних зобов'язань.

3.5. Для забезпечення виконання основних завдань та проведення природоохоронних заходів, рекреаційної діяльності, науково-дослідних та інших робіт на території Заказника Ренійська РДА, Орлівська сільська рада можуть залучати фізичних осіб, виробничі, творчі та інші колективи, спеціалістів науково-дослідних, наукових і вищих навчальних закладів,

укладаючи з ними відповідні цивільно-правові договори у встановленому порядку.

3.6. Ренійська РДА, Орлівська сільська рада можуть залучати на підставі договорів до організації охорони та обмеженого використання Заказника громадські організації, статутами яких передбачена діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища.

3.7. Органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевого самоврядування сприяють охороні й збереженню Заказника, виконанню покладених на нього завдань.

3.8. Режим охорони території Заказника враховується при розробці регіональних та інших планів, проектів, схем з розвитку будівництва, землевпорядній документації тощо.

3.9. Державний контроль за додержанням режиму території Заказника здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

3.10. Громадський контроль за додержанням режиму охорони території Заказника здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

4.1. Порухення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища у межах Заказника тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством України.

5. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЙ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ

5.1. Зміна меж, категорій та скасування статусу Заказника проводяться відповідно до законодавства України про охорону навколишнього природного середовища.

Директор Департаменту
заповідної справи

Едуард АРУСТАМЯН